

CONCLUZII ȘI ÎNVĂȚĂMINTE DESPRINSE DUPĂ UN AN DE RĂZBOI ÎN UCRAINA

CONCLUSIONS AND LESSONS LEARNED AFTER ONE YEAR OF WAR IN UKRAINE

*General-locotenent (r.) prof. asoc dr. Constantin MINCU**

Rezumat: *Autorul consideră că subiectul acestui articol ar putea prezenta un anumit interes pentru politicienii români și pentru militarii de toate gradele, aflați în activitate, dar și pentru cei aflați încă în rezervă.*

În contextul invaziei fără niciun motiv plauzibil și neprovocată a Ucrainei de către Federația Rusă (la 24.02.2022), au crescut dramatic îngrijorările României și ale altor țări aflate din ghinion istoric și geografic, în ceea ce rușii numesc cu aroganță imperială „Vecinătatea apropiată”, vecinătate care nu se știe unde se termină.

În material sunt prezentate câteva evenimente și fapte din preliminarile războiului și din cele 12 luni de război atroce, din care responsabilii civili și militari autohtoni ar avea multe de învățat și corectat. Să sperăm că și NATO și UE s-au trezit la realitate și au înțeles, în cele din urmă, cine este și ce vrea Rusia lui Putin.

Cuvinte cheie: *Războiul din Ucraina, Rusia, Ucraina, NATO, UE, România.*

Abstract: *The author believes that the subject of this article could be of particular interest to Romanian politicians and military personnel of all ranks, active, but also for those still in reserve.*

In the context of the invasion of Ukraine without any plausible and unprovoked reason by the Russian Federation (on 24.02.2022), the concerns of Romania and other countries that are historically and geographically unlucky, in what the Russians call with imperial arrogance the "Near Neighborhood" have increased dramatically, neighborhood that does not know where it ends.

* Membru titular al Academiei Oamenilor de Știință din România, membru în Consiliul Onorific al Academiei Oamenilor de Știință din România, Vicepreședinte al Secției de Științe Militare, telefon: 0722303015, email: mincu_constantin@yahoo.com

The material presents some events and facts from the preliminaries of the war and from the 12 months of atrocious war, from which local civil and military leaders would have a lot to learn and correct. Let's hope that NATO and the EU have also woken up to reality and finally understood who Putin's Russia is and what it wants.

Keywords: *Ukrainian War, Russia, Ukraine, NATO, EU, Romania.*

1. Introducere

În dimineața zilei de 24.02.2023 s-a împlinit un an de la debutul agresiunii brutale și neprovocate a Federației Ruse împotriva Ucrainei, stat independent recunoscut de ONU și de către toate statele lumii, în granițele garantate în 1991, inclusiv de către actualul stat agresor.

Vladimir Vladimirovici Putin și echipa sa agresivă de la Kremlin au pregătit încă din anul 2000 agresiunea, imediat după ce acesta a obținut, prin manevre obscure, primul mandat de președinte al Federației Ruse, entitate statală care înglobează pe lângă etnicii ruși, încă 160 de populații și grupuri etnice diverse. Datele disponibile arată că 80% se declară ruși, iar restul de 20% alte grupuri etnice

În pofida semnalelor tot mai evidente că Rusia se pregătește politic, militar, economic și propagandistic pentru refacerea Imperiului Rus sub forma de U.R.S.S. 2.0, decidenții occidentali au tratat superficial, chiar cu indiferență, analizele unor analiști politico-militari din mai multe țări ale lumii. Sunt sute de materiale publicate pe diverse site-uri de știri, cărți și rapoarte care, cu argumente solide, au demonstrat că ne apropiem de o agresiune majoră împotriva Ucrainei și apoi, împotriva altor state aflate, din ghinion istorico-geografic, în așa zisa vecinătate apropiată a Federației Ruse.

Astfel, în luna august 2021, în Revista Policy Brief nr. 124¹, un grup de istorici și analiști politici, provenind din mai multe țări occidentale, au publicat sub egida prestigiosului institut britanic Chatham Institute, o analiză lucidă a preconcepțiilor și naivităților care afectează răspunsul la acțiunile agresive fățișe ale Rusiei.

¹ Revista Policy Brief, nr. 124/2021, disponibilă la <https://expertforum.ro/wp-content/uploads/2021/08/Pol-Brief-124.pdf>, accesat la 25.02.2023.

O prezentare mai amănunțită a respectivului studiu am făcut-o în articolele din Revista de Științe Militare nr. 4/2021² și nr. 2/2022.³

Cu excepția serviciilor de informații ale SUA și ale Marii Britanii nimeni nu a vrut să creadă că Putin va da ordinul de atac, în pofida asigurării „ferme” a oficialilor Kremlinului că Rusia nu a atacat și nu va ataca pe nimeni, deși avea la toate granițele cu Ucraina masate trupe și sisteme de arme (circa 190.000 de militari).

Această orbire a unor țări europene membre NATO și/sau UE este inexplicabilă, în condițiile în care semnele erau la vedere și pentru nespecialiști.

Trebuie să menționez că pe site-urile românești de știri, numeroși trolci sovieto-ruși au susținut cu obrăznicie și tupeu că rușii sunt pacifiști convinși și nu vor ataca.

Se știe acum că Putin a înregistrat ordinul de atac pe data de 21.02.2022, iar mincinoșii de la Kremlin au susținut și după această dată că Armata Roșie face doar manevre de rutină pentru pregătirea militarilor săi. Este un semn clar și pentru cei mai creduli indivizi că Rusia nu mai trebuie crezută niciodată, una zice și alta face.

2. O scurtă prezentare a celor 12 luni care au spulberat mitul armatei ruse invincibile:

• În dimineața zilei de joi, 24 februarie, la ora 05:48, ora Moscovei, Putin citea impasibil și rece declarația pentru declanșarea „operațiunii militare speciale” (!!?) împotriva Ucrainei, în care vorbea de „denazificarea” și „demilitarizarea” statului vecin, cuvinte repetate obsesiv zilnic timp de un an de propaganda agresivă și iresponsabilă a Rusiei (acum se știe că declarația a fost înregistrată la data de 21.02.2022)⁴.

² Mincu Constantin, „Politica actuală a Federației Ruse - un mister ascuns într-o enigmă”, *Revista de Științe Militare* nr. 4/2021.

³ Mincu Constantin, „Posibile lecții de învățat din războiul declanșat de Federația Rusă împotriva Ucrainei”, *Revista de Științe Militare* nr. 2/2022.

⁴ „Un an de la declanșarea războiului din Ucraina: Radiografia celor 12 luni care au spulberat mitul armatei ruse invincibile”, disponibil la https://www.hotnews.ro/stiri-razboi_ucraina-26104051-razboi-ucraina-radiografia-celor-12-luni-spulberat-mitul-armatei-ruse-invincibile.htm, accesat la 26.02.2023.

• **Este demn de remarcat că publicația americană Washington Post** este cea care a anunțat în premieră, pe 30 noiembrie 2021, pe baza unor imagini din satelit și a unor surse din comunitatea de informații a Statelor Unite, că Rusia masează din nou trupe de-a lungul graniței sale cu Ucraina, la 8 ani după anexarea ilegală a Crimeii și declanșarea războiului separatist din Donbas.

• **Informația respectivă** (argumentată temeinic) a stârnit imediat îngrijorare în cancelariile occidentale și la Kiev, dar ea a fost negată (!?) la scurt timp, de către ministerul ucrainian al apărării. Oficialii de la Kiev au revenit însă asupra dezmințirii, confirmând că serviciile de informații ale țării au detectat în jur de 90.000 de trupe ruse în apropierea graniței comune. Numărul avea să crească până la 24.02.2022 până la aproximativ 190.000 de militari.

• **Pe 12 noiembrie 2021**, Statele Unite au tras un prim semnal de alarmă, oficiali de la Washington avertizând explicit că Rusia se pregătește de o invazie. Pe atunci un nume necunoscut publicului internațional, generalul Kirilo Budanov, șeful serviciului de informații militare al Ucrainei, avertiza la rândul său pe 21 noiembrie, într-un interviu acordat Military Times, că Rusia se pregătește să atace Ucraina până la sfârșitul lunii ianuarie. Avea să greșească estimarea cu doar o lună (este posibil ca prietenul lui Putin, președintele Chinei Xi Jinping, să-l fi rugat să amâne invazia până după încheierea Olimpiadei de Iarnă, organizată de statul comunist).

• **Conducerea politică de la Kiev** nu părea însă convinsă că președintele rus Vladimir Putin ar putea recurge la un asemenea gest nebunesc. Liderii politici de la Kiev, inclusiv președintele Volodimir Zelenski, s-au înșelat.

• **Primul semnal public dat de Putin** că trupele rusești nu s-ar afla la granița ucraineană doar pentru „exerciții militare” a venit pe 14 decembrie 2021, când liderul de la Kremlin a cerut negocieri „imEDIATE” cu NATO și SUA privind garanțiile pe care Rusia le dorea pentru securitatea sa, pe fondul tensiunilor cu Ucraina pe care chiar Moscova le-a creat.

• **Trei zile mai târziu**, ministrul rus de Externe publica **revendicările Rusiei**. Printre acestea se numărau nu doar excluderea posibilității ca NATO să se extindă și să primească Ucraina în alianță, ci și

ca toate trupele acesteia să fie retrase din Europa de Est, din statele deja membre, inclusiv România, Polonia, Bulgaria (n.a. un tupeu imperial tipic pentru Rusia, stat agresor care dorește să controleze toată Europa de Est și nu numai).

- **Cererile Rusiei fiind inacceptabile**, SUA și NATO le-au respins ferm. Kremlinul s-a declarat nemulțumit de răspunsul SUA și al NATO.

- **În luna ianuarie 2022**, Rusia a început să trimită trupe în Belarus pentru „exerciții militare comune. Până pe 10 februarie peste 30.000 de trupe ruse, precum și avioane de luptă au ajuns în **Belarus**, la granița de nord a Ucrainei.

- **Situația s-a deteriorat brusc pe 21 februarie** când, într-un discurs delirant, Putin a recunoscut de facto independența așa-ziselor „republici populare” Donețk și Lugansk. Imediat după aceea armata rusă a intrat în aceste teritorii ucrainiene pentru a „menține pacea”.

- **La 24 februarie, ora 05:48**, ora Moscovei, Putin ordonă invazia, numită cinic „**operațiune militară specială**” (sintagmă devenită obligatorie în Rusia).

- **Războiul** a început cu bombardamente masive și atacuri cu rachete ale forțelor ruse împotriva marilor orașe ucrainiene, obiectivelor militare și de infrastructură trasate de comandamentul militar de la Moscova cu luni în urmă.

- **La orele după-amiezii trupele ruse** au intrat în regiunea Kievului, grație culoarului terestru oferit în nordul Ucrainei de către dictatorul bielorus Alexandr Lukașenko.

- **În capitala ucraineană** a început haosul, civilii încercând să găsească adăpost în metrou sau să fugă din oraș, în timp ce guvernul lui Zelenski și comandanții săi militari depuneau eforturi să înțeleagă amploarea situației. Rusia atacase pe toate fronturile așteptându-se la o victorie ușoară, după cum avea să se dovedească mai târziu.

- **Joi seara trupele ruse** au ocupat centrala nucleară Cernobîl, iar câteva ore mai târziu rușii au ocupat Insula Șerpilor, vitală pentru protejarea exporturilor maritime ale Ucrainei.

- **Printre cele mai intense lupte** duse în prima zi a războiului au fost cele de la aeroportul Hostomel de lângă Kiev, forțele aeriene ale Rusiei lansând aici o operațiune cu elicoptere și trupe aeropurtate demnă de

manualele de război. Analiztii militari au explicat ulterior că succesul forțelor ucrainiene în a apăra acest aeroport strategic a avut un rol decisiv pentru cursul războiului.

• **Dacă Hostomelul cădea**, era foarte probabil să-i urmeze Kievul. În schimb, deși **forțele ruse Spetnaz** au reușit pentru scurt timp să ajungă pe străzile capitalei ucrainiene, grosul armatei de invazie a rămas împotmolit timp de săptămâni de zile la zeci de kilometri nord-vest de Kiev.

• **Pe fronturile din estul și sudul Ucrainei** forțele lui Putin avansau rapid, în pofida rezistenței armatei ucrainiene și a curajului incredibil de care au dat dovadă, în unele locuri, civilii ucrainieni care au ieșit cu brațele goale în fața tancurilor rusești pentru a încerca să le oprească.

• **Armata rusă abandonează planurile de a cuceri capitala Ucrainei:**

- în cele din urmă opoziția fermă a apărătorilor ucrainieni, atacurile cu **drone Bairaktar TB2** și sisteme antitanc **Javelin** împotriva coloanelor blindate ruse, dar și marile lacune de care au dat dovadă rușii în organizarea sistemului de comandă și control, a comunicațiilor protejate precum și o logistică deficitară, au dus la stagnarea ofensivei;
- ca urmare, la sfârșitul lunii martie rușii au anunțat „**reducerea drastică a activității militare**” în zona Kiev-ului și Cernobîl-ului;
- după retragerea forțelor ruse au ieșit la iveală masacrele comise de acestea în regiunea Kiev-ului, în special în orașul Bucea (eliberat la 2 aprilie). Masacre similare au fost descoperite la **Irpin și în alte localități**;
- **pe 8 aprilie** două rachete rusești au lovit o gară din Kramatorsk, oraș aflat în regiunea Donețk, ucigând zeci de civili care încercau să fugă de război și rănind alți 100 (majoritatea au fost femei și copii);
- **Kremlinul** fie le-a negat (crimele împotriva civililor), fie a declarat că a vizat „ținte militare”;

- la 14 aprilie ucrainenii au scufundat nava amiral „MOSKVA”, mândria flotei Mării Negre, iar inițial rușii au pus evenimentul pe seama „mării furtunoase”.

• **Rusia schimbă strategia de război:**

- în cursul primăverii și al primelor luni de vară, **Comandamentul Militar de la Moscova** a decis să schimbe strategia. Devenise evident că forțele ruse epuizate nu mai pot susține o ofensivă pe scară largă, cu atât mai puțin una pe toate fronturile (însușind aproximativ 1600 de km);
- **primul obiectiv** a fost finalizarea cuceririi Mariupolului, oraș-port strategic de la Marea de Azov pe care forțele ruse îl încercuiseră încă din data de 5 martie, dar care se încăpățâna să rămână un ghimpe în coasta armatei lui Putin din sudul Ucrainei, ținând pe loc trupe pe care Moscova le dorea trimise în direcția Nikolaevului și apoi a Odesei;
- la data de 11 aprilie rușii au revendicat cucerirea zonei portuare a orașului Mariupol, dar pușcașii marini ucrainieni au mai rămas pe poziții câteva zile. Militarii regimentului Azov au continuat rezistența în subsolurile uzinei metalurgice, până la jumătatea lunii mai;
- **în următoarele două luni** forțele Moscovei și-au folosit superioritatea covârșitoare în ceea ce privește artileria ca parte a unei noi faze a războiului;
- **Armata rusă a trecut** la bombardarea sistematică a oricăror poziții ucrainiene înainte să încerce măcar să înainteze. Obiectivul oficial devenise cucerirea întregului teritoriu al regiunilor Lugansk și Donețk. Site-ul de investigații Meduza scria însă în premieră pe 9 iunie că **Putin ar fi decis anexarea tuturor teritoriilor ucrainiene ocupate**, nu doar a celor două pe care le-a folosit ca pretext pentru declanșarea războiului;
- pe 25 iunie forțele ruse reușeau să ocupe în totalitate orașul Severodonețk din regiunea Lugansk și a orașului Lisichansk, finalizând „eliberarea regiunii”.

• **HIMARS-urile americane intră în scenă:**

- **în timp ce Rusia** își concentra eforturile asupra estului Ucrainei, un eveniment crucial avea loc în SUA. După luni de îndoieli, ezitări și temeri din partea administrației democratice de la Washington, pe 23 iunie, la Kiev ajungea primul lot de rachete HIMARS;
- **la 30 iunie ministerul rus al Apărării** a anunțat că își retrage garnizoana de pe Insula Șerpilor, iar pe 4 iulie ucrainenii reveneau pe insulă. Alungarea rușilor de aici nu a reprezentat doar un imbold uriaș pentru moralul ucrainenilor, ci a și redeschis drumul către reluarea exporturilor agricole ale țării;
- **pe plan militar însă, rolul HIMARS-urilor americane** avea să fie incomparabil mai important. Deși rachetele furnizate erau doar de rază medie, acestea au permis forțelor ucrainiene să lovească adânc în spatele liniilor inamice, țintind puncte de comandă, depozite de muniții și carburanți, nodurile logistice ale trupelor ruse și infrastructura aprovizionării acestora;
- **atacurile au început aproape imediat**, ele provocând rapid consternare în rândul bloggerilor militari ruși, corespondenților de război ai Rusiei și propagandiștilor de la Moscova. „**Ora HIMARS**”, o referință la faptul că majoritatea atacurilor din perioada respectivă aveau loc noaptea în jurul unei anumite ore, a intrat în vocabularul soldaților ucrainieni și a devenit o memă virală pe rețelele de socializare;
- **podul Antonovskiy de peste Nipru**, crucial pentru aprovizionarea trupelor ruse aflate pe malul de vest al râului a fost una dintre țintele predilecte ale atacurilor cu HIMARS, fiind scos din uz încă de la sfârșitul lunii iulie. La Moscova neliniștea creștea;
- **practic a doua parte a verii și începutul toamnei** a marcat o nouă fază a războiului din Ucraina, de data aceasta una favorabilă Kievului.

• **Ucraina iese la atac:**

- **în luna august încep și primele explozii** la baze militare rusești din Crimeea. Dacă la început Rusia a pus incendiile și exploziile pe teritoriul său și al celui pe care îl controlează pe baza „neglijenței” militarilor ei sau a „efectului de lupă”, propaganda rusă începe treptat să admită că ele sunt rezultatul atacurilor sau activităților de sabotaj ucrainiene;
- **pe 25 august** presa ucrainiană anunța că a început ofensiva în regiunea Herson din sudul țării. Confirmarea a venit de la biroul lui Zelenski, dar într-un mod indirect: Mihailo Podoliak, consilierul președintelui ucrainean, cerea un „**blackout mediatic**” cu privire la operațiunile militare din sudul țării, pentru a nu oferi informații invadatorilor ruși;
- **au urmat săptămâni** în care singura imagine cu privire la ce se întâmplă în Herson putea fi constituită din frânturi de informații și înregistrări video apărute pe rețelele de socializare;
- **apar speculațiile** că ofensiva a eșuat, dar ucrainenii le vorbesc puținilor corespondenți străini cărora le este permis accesul în apropierea frontului din sudul țării despre **pierderile uriașe** pe care le-au înregistrat în condițiile în care armata rusă a construit aici multiple linii defensive susținute de poziții fortificate întărite;
- **pe 10 septembrie**, ceva cu totul neașteptat se întâmplă la sute de kilometri distanță: frontul rusesc din Harkov se prăbușește catastrofal. Soldații ruși intră în panică și în multe locuri își abandonează blindate și tancuri în stare perfect funcțională, încercând să fugă pe jos pentru a nu fi țintiți de artileria coordonată din drone a armatei ucrainiene;
- **ca urmare, Rusia decretează mobilizare parțială** și organizează pe repede-înainte anexarea teritoriilor ucrainiene ocupate, în speranța că aducerea lor sub protecția umbrelei nucleare a Moscovei va descuraja noi atacuri ucrainiene. Acțiunea Moscovei nu a funcționat.

• **Trei umilințe pentru Putin:**

- **pe 1 octombrie are loc o nouă victorie ucrainiană**, mai mică, dar de un simbolism puternic: forțele sale reușesc să elibereze orașul cheie Lîman din regiunea Donețk. Trupele ruse s-au retras rapid din oraș, la doar o zi după ce Vladimir Putin proclamase cu mare fast la Moscova, alipirea la Rusia a regiunilor Donețk, Lugansk, Herson și Zaporoje. Umiliința e atât de mare încât nici televiziunile rusești nu mai încearcă să o ascundă iar, cuplată cu dezastrul recent din Harkov, îi face pe propagandiștii din platouri să intre în vrie. Nu așa trebuie să decurgă o „**operațiune militară specială**”;
- **doar două zile mai târziu**, ucrainenii reușesc să străpungă și frontul din Herson, avansând 40 de kilometri în doar 24 de ore, după mai bine de o lună de lupte statice de uzură fără progrese notabile;
- **între timp în Rusia** izbucnește un scandal național legat de modul în care este organizată mobilizarea parțială ordonată pe 30 septembrie, cea mai mare după al Doilea Război Mondial. Putin însuși este nevoit să admită că au fost comise „greșeli” și anunță că a semnat un decret care corectează situația. Va urma un alt val de nemulțumiri, cel al recruților ruși care se plâng de echipamentul primit, condițiile în care sunt ținuți și pregătirea de care au parte;
- **în Herson ofensiva ucrainiană** pare să fi ajuns din nou în impas. Sosirea „raspuțiței”, faimosul sezon ploios care face drumurile impracticabile și despre care numeroși istorici afirmă că a salvat Rusia și în al Doilea Război Mondial, a venit din nou în ajutorul Moscovei. Vehiculele blindate ale ucrainenilor se împotmolesc în noroi, iar apărătorii ruși au parte de un moment de respiro. Va fi însă de scurtă durată;
- **conducerea militară de la Moscova** anunță pe 9 noiembrie că își va evacua trupele de pe malul de vest al râului Nipru în Herson, abandonând și capitala regională omonimă care se află aici. Retragerea este finalizată două zile mai târziu. Trupele ucrainiene intră în Herson pe 11 noiembrie, eliberând orașul după mai bine

de jumătate de an de ocupație rusească. Bucuria localnicilor a fost fără margini;

- **pierderea Hersonului** a reprezentat încă un regres umilitor pentru Moscova și Putin: acest oraș era singura capitala regională a Ucrainei pe care forțele Rusiei reușiseră să o cucerească după declanșarea invaziei. Capitalele regiunilor Donețk și Lugansk erau sub controlul separatiștilor ruși înainte de declanșarea „operațiunii militare speciale”, fiind ocupate în timpul luptelor declanșate după anexarea Crimeii în 2014;
- **de Crimeea se leagă și ultima umilință** (din 2022) a lui Vladimir Putin, cea pe care a resimțit-o foarte probabil ca pe un afront personal. În data de 8 octombrie pe Podul Kerci avea loc o explozie care îl scotea din folosință. Acest pod cu o lungime de 18 kilometri a fost construit după anexarea Crimeii, fiind considerat cea mai mare realizare de infrastructură din timpul mandatului de peste 20 de ani al lui Putin (podul a fost repus în funcțiune abia la 24 februarie 2023).

• **Rusia trece la atacuri de răzbunare, frontul „îngheață”**

- **la o zi după explozia** care a scos din uz **Podul Kerci**, Putin a acuzat personal Ucraina de atacarea acestuia, vorbind despre „un act terorist” planificat de Kiev și pus în aplicare de serviciile sale speciale. O zi mai târziu, pe 10 octombrie, Kievul și orașe din întreaga Ucraină au fost țintite de un atac masiv cu rachete. Loviturile au avut loc la orele dimineții, când oamenii mergeau la muncă, pentru a maximiza numărul de victime în rândul civililor;
- **atacurile cu rachete și drone kamikaze primite din Iran** au continuat țintind orașele ucrainiene și infrastructura energetică a țării în pragul, și apoi în mijlocul iernii. Nici Kremlinul, nici propagandiștii săi, nu mai încercau să susțină că Rusia nu lansează atacuri de terorizare și ucidere a civililor ucrainieni;
- **pe front, în pofida opiniilor unor analiști militari** că sosirea frigului nu va duce neapărat la „înghețarea” frontului, luptele au devenit unele statice. Practic singurul avans notabil înregistrat de vreuna dintre cele două părți în ultimele luni a fost reprezentat de cucerirea orașului Soledar de către mercenarii Wagner în ianuarie

2023. În alte stadii ale războiului, ocuparea acestui oraș fără vreo importanță strategică din regiunea Donețk ar fi intrat probabil la categoria „diverse”. Este emblematic însă pentru rezultatele înregistrate în Ucraina de „**a doua armată a lumii**” că și acest atac, și cel generat în direcția Bahmut, au fost susținute de gruparea Wagner cu zeci de mii de deținuți recrutați de Evgheni Prigojin, din penitenciarele rusești (!?);

- **la un an după ce Putin** a declanșat cel mai mare război de agresiune în Europa de la încheierea celui de-al Doilea Război Mondial, Ucraina încă rezistă acum impulsionată și de perspectiva primirii tancurilor promise de statele occidentale și poate de posibila primire a unor avioane de luptă;
- **costul plătit de Ucraina** a fost, până acum (24.02.2023), unul enorm: orașe întregi rase de pe fața pământului, pierderi materiale incalculabile, mai multe milioane de oameni strămutați, zeci de mii de soldați pierduți și mii de civili uciși (inclusiv peste 500 de copii) în timpul conflictului;
- cu Kievul afirmând că nu va accepta decât eliberarea tuturor teritoriilor sale, inclusiv a Crimeii ocupate în urmă cu aproape un deceniu, și Vladimir Putin continuându-și discursurile belicoase tot mai delirante, deocamdată nu se întrevede vreo perspectivă a încheierii războiului.

Prezentarea succintă a desfășurării războiului din Ucraina, după declanșarea invaziei ordonată de Vladimir Putin (24.02.2022) are menirea, în opinia mea, de a demonstra modul de gândire și acțiune a echipei agresive de la Moscova, greșelile grave de calcul ale liderului de la Kremlin, precum și cinismul și cruzimea acestuia și a trupelor sale.

Deși rușii se confruntă cu pierderi grele în oameni și echipamente nu dau niciun semn până acum (24.02.2023) că ar dori pacea, declarațiile recente ale unor lideri vin să confirme că își doresc toată Ucraina și mai mult decât atât.

Pe de altă parte, Ucraina se apără eroic, beneficiind de susținerea populației, de moralul ridicat al trupelor și de sprijinul majorității statelor occidentale, în frunte cu SUA, sprijin exprimat în ajutoare financiare, arme

și sisteme de armament, informații în timp real, precum și sprijin diplomatic la ONU și în alte organizații internaționale.

Un rol important îl joacă sancțiunile aplicate de SUA și UE agresorului rus și elitei politice și economice ale acestuia.

Sursele de informații pentru acest material au fost obținute din site-urile de știri românești și străine, din relatările posturilor TV și din analizele unor specialiști militari români și străini.

Sunt convins că politicienii și militarii români de toate gradele vor analiza desfășurarea acestui război și vor trage concluziile cuvenite privind:

- dimensionarea Armatei la pace și la război;
- echipamentele și sistemele de arme importante pentru ducerea luptei;
- pregătirea personalului militar și civil potrivit responsabilităților pe care le au;
- stare stocurilor de muniții și a capacităților industriale de producere a acestora;
- limitarea, dacă nu chiar eliminarea totală, a acțiunii numeroșilor troli și agenți de influență ai agresorilor ruși, foarte activi și virulenți pe diverse canale de știri.

În continuare doresc să prezint și alte aspecte privind acest război crud, cu consecințe negative nu numai pentru Ucraina, dar și pentru întreaga lume.

3. Importanța factorului demo-militar în război.

Sunt disponibile multe surse de informații privind legătura dintre mărimea și structura populației unei țări și capacitatea de a dimensiona forțele armate la pace, în situații de criză și la război.

Studiind acest subiect și privind la realitățile din Primul și din cel de-Al Doilea Război Mondial, se pot trage unele concluzii:

- în cele două războaie devastatoare cu multe milioane de victime au fost constituite armate din mase mari de oameni, în care principalii beligeranți s-au bazat pe 5-10% din populația totală a țării lor;
- după încheierea Războiului Rece specialiștii militari din puterile relevante ale lumii au argumentat nevoia demasificării armatelor lor, în principal, pe baza tehnologiilor și armamentelor moderne

care pot compensa scăderea, uneori dramatică, a efectivelor la pace, dar și a celor din rezervele de mobilizare. Astfel, acum, țările NATO au la pace în armatele lor între 0,3 și 0,8% din populație. În cazul statelor non-NATO procentul la pace este mai mare (1,1 - 1,5%).

Având în vedere cele de mai sus, să vedem situația din acest moment din Rusia și Ucraina⁵:

- **Rusia** are o suprafață de 17.074.400 de km² (rangul 1 în lume), deține un litoral la oceane și mări de 37.000 de km, populația este estimată (2017) la 144 de milioane de locuitori (rangul 8), dintre care 80% ruși, iar restul de 20% făcând parte din cele 160 de grupuri etnice. Înainte de invazie forțele militare aveau un personal de 2.100.000, din care 1.136.000 de militari (0,8%), putând mobiliza la război cel mult 5% din populație, însemnând aproximativ 7.225.000 de militari (cifra impresionantă dar foarte greu de realizat din cauza dificultăților economice, sociale și politice care ar apărea). Rezultă că cifra avansată de ministrul apărării al Federației Ruse, Serghei Șoigu, de 25 de milioane de militari pasibili să fie mobilizați este o minciună grosolană.
- **Ucraina** are o suprafață de 603.700 de km² (rangul 44 în lume), are o ieșire la mare de 2782 de km. (luând în considerație situația dinainte de agresiune). Populația Ucrainei a fost în 2021 de 44.000.000 de locuitori (rangul 26), din care 77,8% ucrainieni, 17,3% ruși, 0,85% români, iar restul fiind din cele zece grupuri etnice. Forțele armate, structurate pe trei categorii, au fost de 159.000 de militari înainte de invazie, reprezentând 0.36% din populație. După invazie forțele au crescut la 361.000 de militari, iar rezerva este estimată la 1 milion de oameni, deci rezultă un total de 1,361 milioane de militari (3,1% din populația totală a Ucrainei). Trebuie însă să menționez că, potrivit statisticilor ONU, aproximativ 8 milioane de ucrainieni au părăsit țara, iar alte 6 milioane sunt migranți interni în partea de vest a Ucrainei.

⁵ Mincu Constantin, „Posibile lecții de învățat din războiul declanșat de Federația Rusă împotriva Ucrainei”, Revista de Științe Militare, nr. 2/2022.

Acest fapt creează probleme serioase în dimensionarea armatei, în condițiile războiului de agresiune al Rusiei.

4. Unele probleme de logistică

Foarte mulți specialiști militari din aproape toate colțurile lumii apreciază, pe bună dreptate, rolul vital al sistemelor logistice în război. Sunt mii de cărți și studii pe această temă, inclusiv cele cu autori români.

- **Rusia**, înainte și după declanșarea invaziei în Ucraina, și-a făcut calcule greșite privind zdrobirea Ucrainei între trei zile și o săptămână. Ca urmare forțele angajate în invazie (190.000-200.000 de militari) au transportat în coloanele de invazie necesarul de arme, muniții, carburanți, alimente și alte produse, doar pentru o scurtă confruntare. Calculul a fost profund greșit, multe coloane de tancuri și blindate rămânând blocate din lipsă de carburanți, muniții și piese de schimb.
- **În primul an de război**, liderii militari ruși au încercat să rezolve gravele probleme privind aprovizionarea trupelor cu cele necesare, dar nu prea au reușit, depozitele și coloanele de transport au fost lovite și distruse de armata ucrainiană, cea care primind informații în timp real de la diferite surse de supraveghere cosmice și aeriene, precum și de la localnici au putut folosi armamentul disponibil pentru a înlătura pericolul.
- **De cealaltă parte**, Ucraina a dispus de un sistem logistic consolidat, pe propriul teritoriu (depozite și alte facilități, unele ascunse și protejate), precum și de aprovizionarea masivă cu arme, muniții, carburanți, alimente și alte materiale de către partenerii occidentali.
- Trebuie să remarcăm că forțele ruse au făcut eforturi mari, lovind cu rachete, bombe și artilerie infrastructura logistică și de transport a Ucrainei, cu efect limitate, Ucraina reușind să continue apărarea cu fermitate a propriului teritoriu.

5. Sistemele de comandă, control și comunicații în războiul de agresiune declanșat de Rusia

Trebuie să remarcăm că în prima parte a războiului (numit în mod cinic și ipocrit „operațiune militară specială”), Rusia și-a dispersat forțele pe un front de peste 1600 de km, ignorând în bună măsură dificultățile privind comanda și controlul trupelor, neexistând o comandă unică și eficientă a unor forțe eterogene, alături de militari profesioniști relativ bine antrenați, acționând recruți aduși din Siberia și din Caucaz, nepregătiți și cu un moral scăzut.

Au fost ignorate comunicațiile de cooperare interforțe și intercategoriile provocând astfel pierderi nepermise de mari în rândul combatanților.

Surprinzător este că după ce în anul 2000 Putin a început un program masiv de înarmare, în domeniul comunicațiilor doar 30% din unități dispun de echipamente moderne digitale, cu un nivel acceptabil de criptare. **Stațiile radio tactice** nu au ajuns până la luptători și echipaje, lipsindu-i pe aceștia de exercitarea comenzii și controlului în timp real.

Amestecarea unităților și subunităților dotate cu echipamente analogice vechi necriptate, cu cele puține dotate cu stații digitale cu salt de frecvență criptate, a impus ca toți să lucreze la nivelul celor vechi, cu riscurile care au decurs de aici. Iată ce afirmă generalul american Ben Hodges, fost Comandant al Armatei SUA în Europa⁶: *Comunicațiile tactice ale armatei ruse - unul din factorii majori care au dus la blocarea invaziei Rusiei.*

Sunt multe alte aspecte, la acest punct, care ar trebui studiate cu atenție, pentru a desprinde concluzii și învățăminte corecte, dar din lipsă de spațiu mă opresc aici.

Pe de altă parte Armata Ucrainei s-a descurcat mult mai bine în ceea ce privește structurarea sistemului de comandă și control, precum și în domeniul comunicațiilor la toate nivelurile ierarhice:

⁶ „Comunicațiile tactice ale armatei ruse - unul din factorii majori care a dus la blocarea invaziei Rusiei”, disponibil la https://www.hotnews.ro/stiri-razboi_ucraina-25449334-comunicatiile-tactice-ale-armatei-ruse-unul-din-factorii-majori-care-dus-blocarea-invaziei-rusiei.htm, accesat la 27.02.2023.

- existența unei comenzi unice și atribuirea unor competențe largite comandanților pe toate treptele ierarhice;
- prezența stațiilor radio cu salt de frecvență, folosite în SUA și în alte state membre NATO, până la nivelul luptătorilor și echipajelor;
- utilizarea pe larg a comunicațiilor de voce și date prin satelit, inclusiv prin utilizarea sistemelor **STARLINK**;
- dispunerea punctelor de comandă în locații protejate și bine mascate;
- alte măsuri specifice.

Ca o concluzie la acest punct putem afirma că după un an de război, Ucraina dispune de un avantaj serios, care este posibil să fie consolidat în lunile următoare.

6. Unele concluzii și învățăminte pentru liderii politici și militari din România⁷

Agresivitatea Rusiei demonstrată, din nou, prin invazia Ucrainei, dar și prin alte gesturi și amenințări directe la adresa unor state membre NATO și/sau UE, ar trebui să determine reacții rapide și acțiuni ferme măsurabile de remediere a unor neajunsuri în dotarea și instruirea trupelor din Armata României.

Am putea avea în vedere următoarele aspecte:

- **revederea dimensiunilor efectivelor la pace** și a componentei de mobilizare, ținând seama de pierderile părților în războiul din Ucraina⁸ (acum la pace avem doar 0,30% din populația țării, unul din cele mai mici procente din Emisfera Nordică);
- **aplecarea factorului politic** (Președinte, Parlament, Guvern, Ministerul Apărării), precum și a celui militar (Statul Major al Apărării), cu mai multă atenție și determinare asupra efectivelor disponibile, a pregătirii

⁷ Mincu Constantin, „Împrejurări justificate pentru elita politică și militară a României”, Revista de Științe Militare, nr. 1/2019.

⁸ „Un an de război: Cât de mult au pierdut Rusia și Ucraina pe front? Bilanțul ambelor armate: tancuri, blindate, aeronave, drone și militari / Ce arată datele confirmate independent”, disponibil la https://www.hotnews.ro/stiri-razboi_ucraina-26104877-razboi-cat-mult-pierdut-rusia-ucraina-front-bilantul-ambelor-armate-tancuri-blindate-aeronave-drone-militari.htm, accesat la 25.02.2023.

trupelor, privind noile sisteme de arme, comunicațiile performante și sigure, precum și asupra condițiilor de viață a militarilor activi și a celor aflați încă în rezerva mobilizată;

- **o analiză critică** cinstită asupra dimensionării bugetelor pentru apărare și evidențierea discrepanțelor dintre cifrele de pe hârtie și cele reale;

- **refacerea rapidă a bazei industriale autohtone pentru Apărare** (în acest moment fiind distrusă cu bună știință);

- **revederea** dispozitivului militar de pe întregul teritoriu al țării, unele zone fiind lipsite de orice prezență militară (!?);

- **încetarea imediată a atacurilor și insultelor** la adresa militarilor activi, în rezervă și în retragere comise de unii politicieni și reprezentanți ai media. **Consider că în caz de pericol nu ne vor apăra Banca Mondială și nici Comisia Europeană**, instituții care au luat la țintă militarii români;

- **încetarea numirii** în funcții militare de vârf din Armată a unor persoane obediente, nepregătite profesional dar cu sprijin politic (aș putea da exemple concrete, dar poate cu altă ocazie).

Consider, în final, că sunt multe alte probleme ce trebuie avute în vedere și corectate, în regim de urgență, greșelile mari și starea de nepăsare generalizată.

BIBLIOGRAFIE

*** Strategia Națională de Apărare a Țării pentru perioada 2020-2024, Monitorul Oficial, Partea I, nr. 574 din 1 iulie 2020;

Documente din surse publice de pe site-urile Președinției, Parlamentului, Ministerului Apărării Naționale și ale altor instituții din țară și din străinătate;

Documente și declarații din surse publice prezentate pe internet, inclusiv cele care privesc războiul din Ucraina;

Revista de Științe Militare a Academiei Oamenilor de Știință din România, numerele din anii 2019-2022;

Rusia și Ucraina, Wikipedia, enciclopedie liberă;

- MINCU C., „Împrejurări justificate pentru elita politică și militară a României”, Revista de Științe Militare, nr. 1/2019;
- MINCU C., „Armata Română și Apărarea Națională între teorie și practică - un punct de vedere”, Revista de Științe Militare nr. 1/2021;
- MINCU C., „Posibile lecții de învățat din războiul declanșat de Federația Rusă împotriva Ucrainei”, Revista de Științe Militare, nr. 2/2022;
- „Comunicațiile tactice ale armatei ruse - unul din factorii majori care a dus la blocarea invaziei Rusiei”, disponibil la https://www.hotnews.ro/stiri-razboi_ucraina-25449334-comunicatiile-tactice-ale-armatei-ruse-unul-din-factorii-majori-care-dus-blocarea-invaziei-rusiei.htm;
- Revista Policy Brief, no. 124/2021, analiză disponibilă la www.expertforum.ro;
- „Un an de la declanșarea războiului din Ucraina: Radiografia celor 12 luni care au spulberat mitul armatei ruse invincibile”, disponibil la https://www.hotnews.ro/stiri-razboi_ucraina-26104051-razboi-ucraina-radiografia-celor-12-luni-spulberat-mitul-armatei-ruse-invincibile.htm;
- „Un an de război: Cât de mult au pierdut Rusia și Ucraina pe front? Bilanțul ambelor armate: tancuri, blindate, aeronave, drone și militari / Ce arată datele confirmate independent”, disponibil la https://www.hotnews.ro/stiri-razboi_ucraina-26104877-razboi-cat-mult-pierdut-rusia-ucraina-front-bilantul-ambelor-armate-tancuri-blindate-aeronave-drone-militari.htm.

